

ACHTERGRONDDOCUMENT

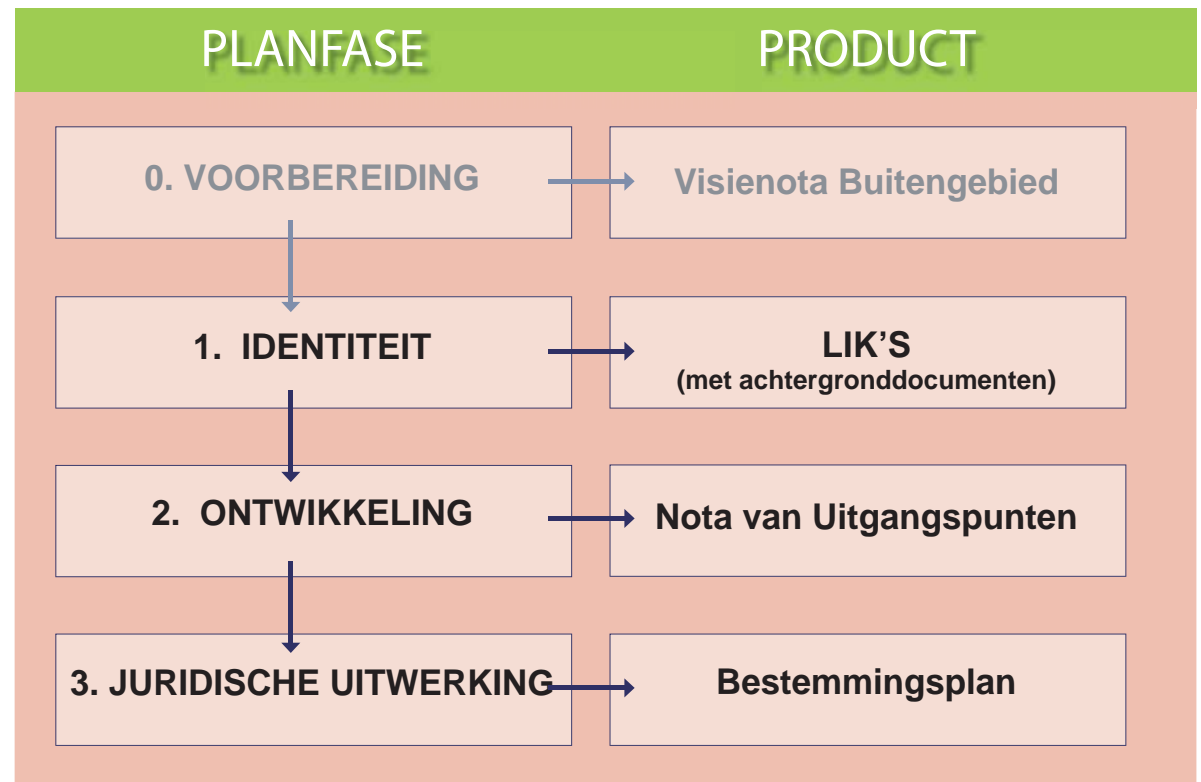
L I K
LANDSCHAP IDENTITEIT K A A R T

BERGENTHEIM-ZUID

Dit achtergronddocument bij
de **Landschap Identiteit Kaart Bergentheim-Zuid**
is onderdeel van **ID^{EE} Hardenberg**

INHOUDSOPGAVE

	<i>pagina</i>
INLEIDING	3
1. PLANGEBIED	5
1.1 Begrenzing	5
1.2 Geomorfologie, bodem en hydrologie	7
1.3 Ontstaansgeschiedenis cultuurlandschap	9
1.4 Huidige landschapstypen	11
2. VISUELE DRAGERS	13
2.1 Bebouwing	13
2.2 Routing	15
2.3 Verkaveling	17
2.4 Beplanting	19
2.5 Erven	21
2.6 Massa en ruimte	23
2.7 Grondgebruik en landgebruik	25
2.8 Functie en activiteit	27
2.9 Licht en donkerte	29
2.10 Natuur	31
3. NIET VISUELE ASPECTEN	33
3.1 Geur	33
LITERATUUR	35
COLOFON	37

schematische weergave proces

INLEIDING

Achtergrond

De gemeente Hardenberg gaat voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan opstellen. Daarbij wil de gemeente een meer richtinggevende rol gaan innemen, gericht op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke kwaliteit is echter een breed begrip, dat deels subjectief van aard is. In de Visienota Buitengebied is dit gedefinieerd als “eigen identiteit”.

Om een nieuw bestemmingsplan op te kunnen stellen, moet eerst de identiteit van de deelgebieden worden bepaald. Met dit doel zijn de Landschap-Identiteit-Kaarten (LIK) opgesteld. In de LIK's worden de specifieke kenmerken en kwaliteiten van de deelgebieden vastgelegd. De LIK vormt daarmee de basis voor het nieuw op te stellen bestemmingsplan. De gemeente heeft ervoor gekozen om deze aanpak eerst op de pilotgebieden Reestdal en Bergentheim-Zuid toe te passen. Voor het overig deel van het buitengebied wordt in een later stadium een bestemmingsplan opgesteld.

Inhoud LIK en achtergronddocument

De LIK bestaat uit een A3-boekje met daarin een beknopte schematische weergave van de kwaliteiten, kansen en bedreigingen voor het pilotgebied. Dit schema vormt de basis voor het bestemmingsplan. De LIK is het resultaat van een integraal proces tussen de gemeente Hardenberg, de klankbordgroepen (Plaatselijk Belang en Organisaties) en de adviesbureaus (Amer en Eelerwoude).

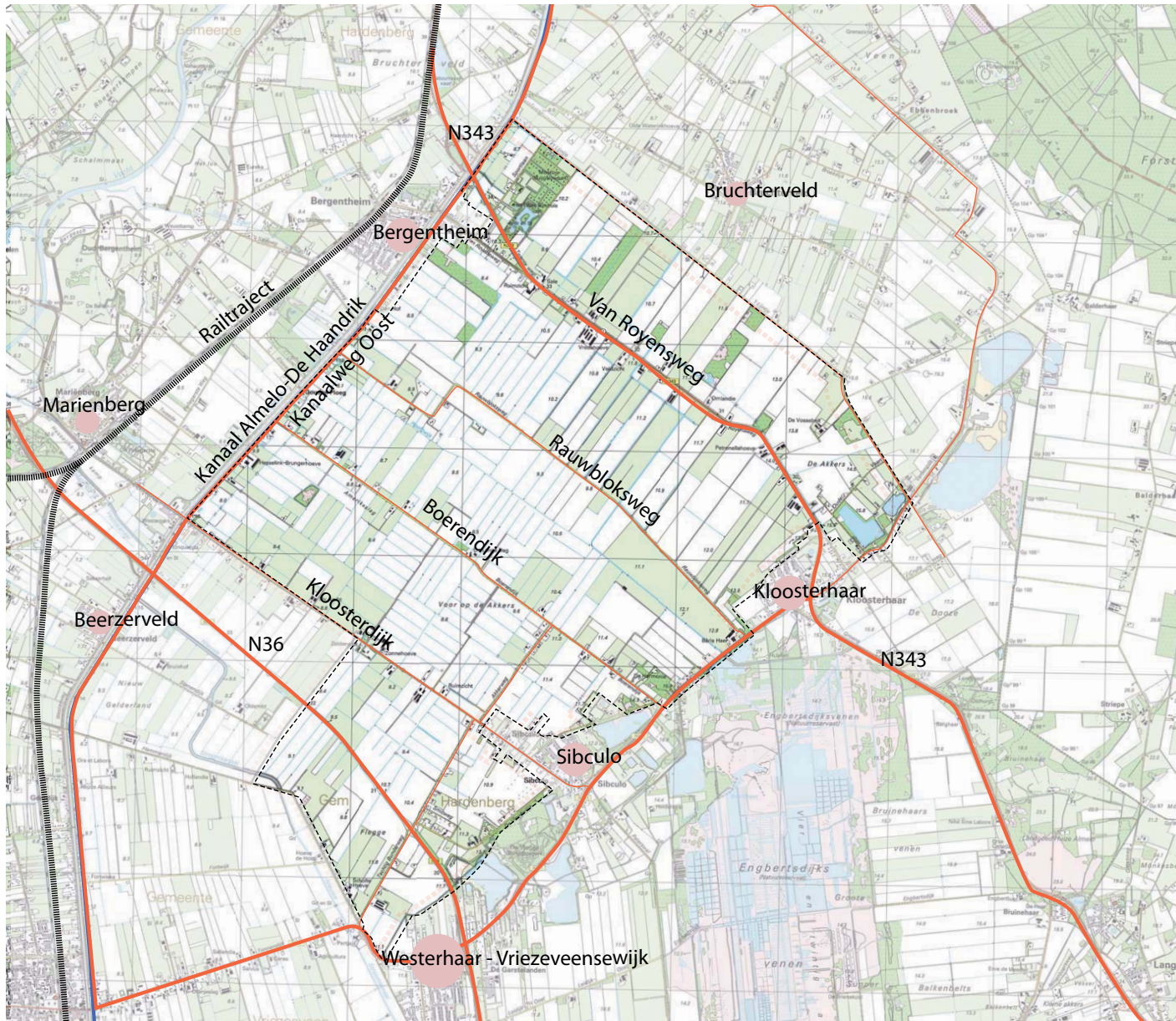
Het voorliggende document is het achtergronddocument behorende bij de LIK Bergentheim-Zuid. In het achtergronddocument is een analyse van het pilotgebied opgenomen, aangevuld met de bevindingen uit een excursie met Plaatselijke Belangen.

Leeswijzer

Dit achtergronddocument is opgebouwd uit drie hoofdstukken:

- In hoofdstuk 1 wordt kort ingegaan op de begrenzing en ontstaansgeschiedenis van het plangebied. De identiteit van een gebied is immers verbonden met de ontstaansgeschiedenis en de daarmee samenhangende landschapstypen. In de LIK is daarom een onderscheid gemaakt tussen de verschillende landschapstypen.
- In hoofdstuk 2 is onderzocht welke visuele dragers van belang zijn voor het pilotgebied. Daarbij is gekeken naar bebouwing, routing, verkaveling, beplantingspatronen, erven, massa en ruimte, grondgebruik, functies, licht en donkerte en natuur. Waar mogelijk zijn de visuele dragers op kaart weergegeven.
- In hoofdstuk 3 vindt een soortgelijke analyse plaats, alleen dan voor het niet visuele aspect geur. Omdat de gegevens over geluid niet tijdig beschikbaar waren, zijn deze in de LIK buiten beschouwing gelaten.

De bevindingen uit de excursie zijn steeds per thema in een groen kader weergegeven.

- Legenda
- Begrenzing projectgebied
 - Kernen en buurtschappen
 - Wegen
 - Kanaal Almelo - De Haandrik
 - Railtraject

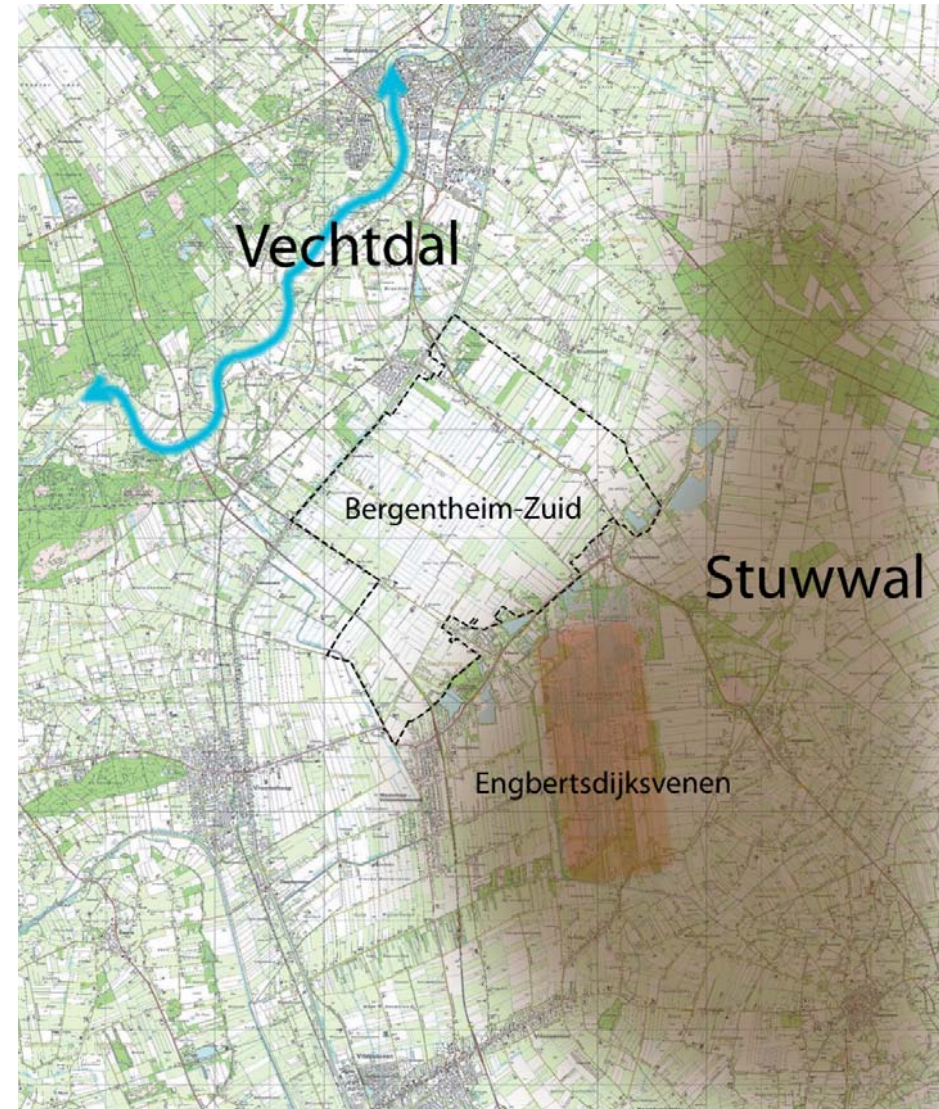
situatie projectgebied

1. PLANGEBIED

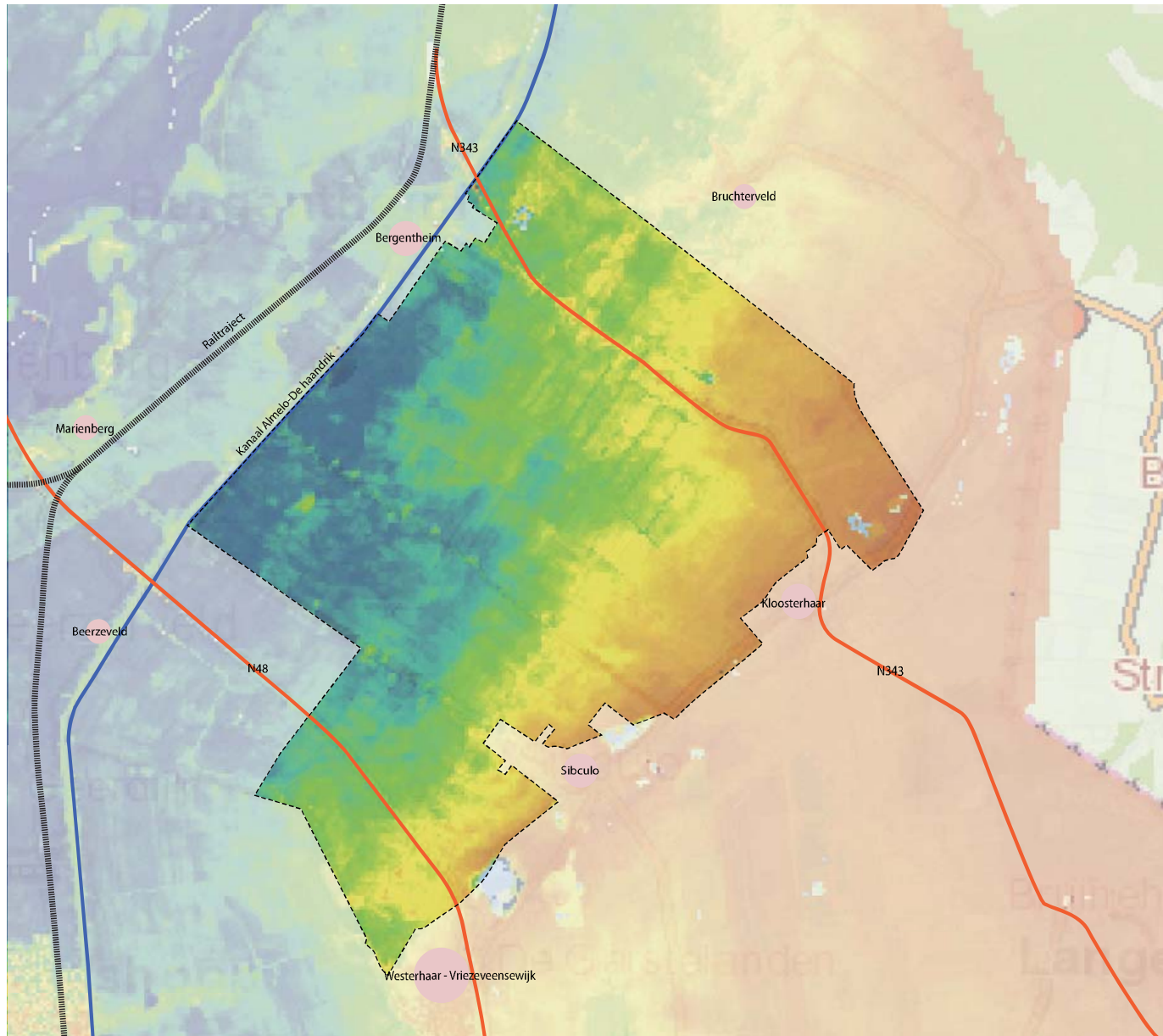
1.1 BEGRENZING

Het plangebied Bergentheim-Zuid ligt in het zuidoostelijk deel van de gemeente Hardenberg. Het gebied wordt aan de zuidoostzijde begrensd door een stuwwal. Hier bevinden zich de kernen Sibculo en Kloosterhaar. Ten westen wordt het plangebied begrensd door het kanaal Almelo – De Haardijk. Oostelijk van het plangebied, richting de Duitse grens, bevindt zich het natuurgebied Engbertsdijksvenen. Ten westen van het plangebied ligt het Vechtdal.

Grotere verbindingswegen door het gebied zijn de N36 en N343.

ligging projectgebied in groter geheel

hoogtekaart

1.2 GEOMORFOLOGIE, BODEM EN HYDROLOGIE

ONTSTAANSGESCHIEDENIS

Het gebied is gevormd in de periode van de veenontginningen. Door het graven van ontwateringsloten werd het veen drooggelegd en kon deze als brandstof worden gewonnen. De afgegraven gronden werden, wanneer deze voldoende “droog” waren, in gebruik genomen als akkerbouwgrond.

BODEMTYPOLOGIE

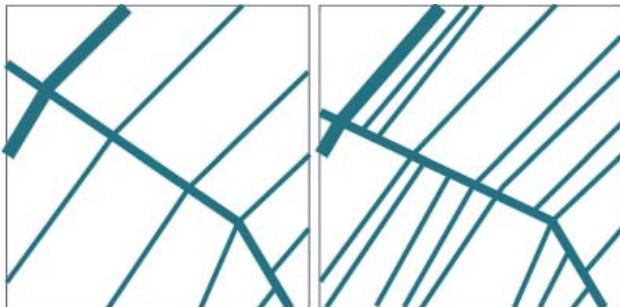
De bodem van het projectgebied bestaat uit zandgrond en veengrond. Het plangebied ligt ingesloten tussen stuwwallen, dekzandruggen en het Drents keilempla-teau, waardoor afwatering moeilijk was. In het stilstaande water hebben plantenres-ten zich opgehoopt en is hoogveen ontstaan. Omdat het veen gebruikt kon worden als brandstof, is dit in het verleden afgegraven. Er bleef een laag zand over, vaak met een dun veendek.

Centraal in het projectgebied ligt een hogere zandkop. Ook in het zuiden en oosten van het plangebied liggen hogere zandgronden.

Het plangebied kenmerkt zich door een sterk hoogteverschil. Zo is het hoogtever-schil tussen Sibculo (gelegen aan de rand van de stuwwal) en het Beerzerveld (laagegelegen veenkoloniale ontginningsvlakte) ongeveer 7 m.

WATERSYSTEEM

De ontvening vond plaats met behulp van ontwateringsloten. Deze sloten kwamen uit op de hoofdwijk, die midden door het plangebied loopt. De wijk kwam uit in het kanaal Almelo – De Haandrik. Het kanaal ligt op het laagste punt van het plange-bied. De sloten en wijken liggen dicht bij elkaar in lage, natte gebieden.

*van brede verkaveling naar
smalle verkaveling*

kanaal Almelo - De Haandrik

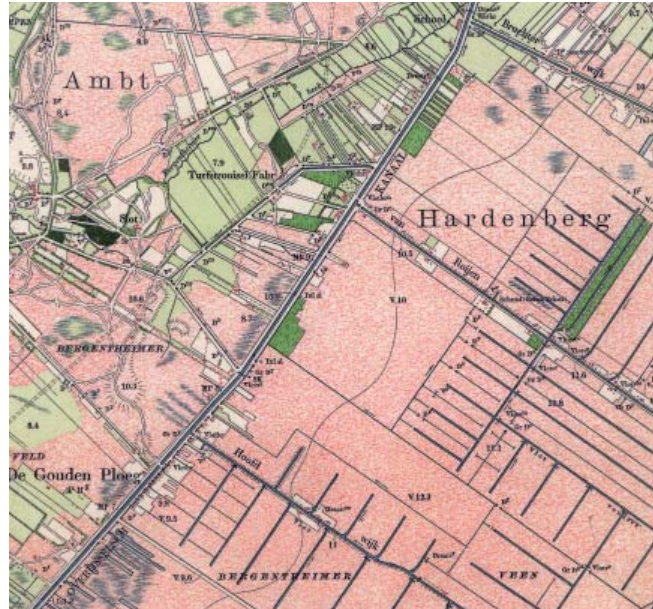
lagere veengronden

hogere rand van het stuwwalcomplex

uitsnede 1830

uitsnede 1905

uitsnede 1960

1.3 ONTSTAANSGESCHIEDENIS CULTUURLANDSCHAP

1830

In 1830 was het gebied nog een onaangetast hoogveengebied (het Bergentheimerveen), vergelijkbaar met het hoogveen int het nabijgelegen natuurreservaat Engbertsdijksvenen. Op de stuwwal onstonden kleine buurtschappen, waaronder Sibculo. Vermeldenswaardig is dat hier sinds 1406 een klooster aanwezig was. De dijk die Sibculo en Mariënberg met elkaar verbindt, was vroeger de toegangsweg van en naar het klooster.

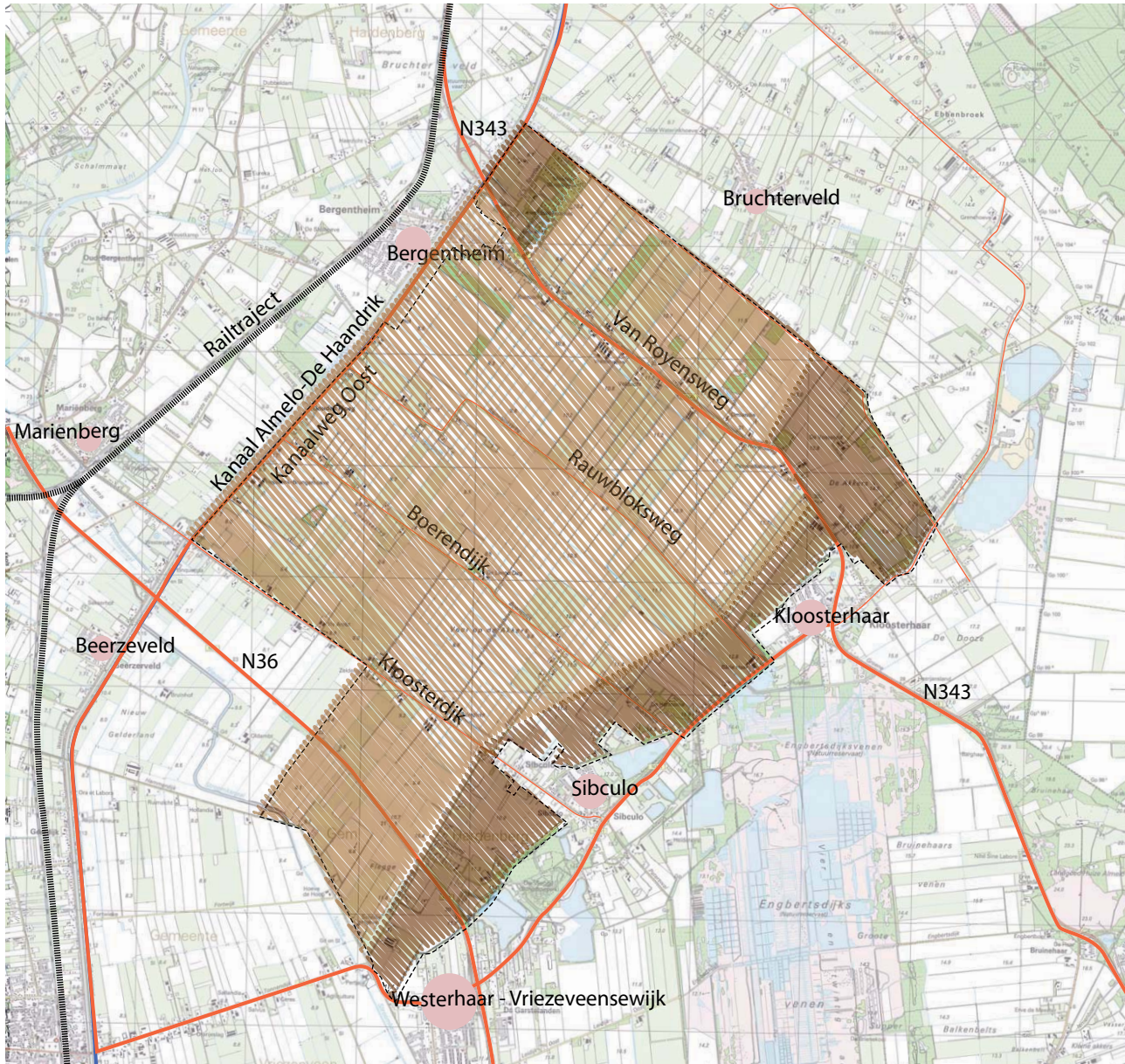
Rond 1850 werd het kanaal Almelo – De Haandrik gegraven. Dit kanaal mondt ten zuiden van Coevorden uit in de Overijsselse Vecht.

1905

Het gebied heeft zijn huidige vorm gekregen in de eerste helft van de 20e eeuw. Vanaf de hogere gronden langs de Vecht en de zuidrand bij Sibculo is het gebied ontveend. Vanaf 1900 zijn er ontwateringssloten gegraven. Het water werd afgevoerd via de hoofdwijk naar het kanaal Almelo – De Haandrik. Door de drooglegging kon turf (ontwaterd veen) worden gestoken en ontsluitingswegen worden aangelegd. Langs de ontsluitingswegen werden boerderijen gebouwd. Dit proces heeft tot de jaren '50 geduurd.

1960

Na de turfwinning werden de gronden in gebruik genomen door de landbouw. Daarbij ging het met name om akker- en tuinbouw.

Legenda

- Begrenzing projectgebied
- Kernen en buurtschappen
- Wegen
- Kanaal Almelo - De Haandrik
- Railtraject
- Open veenontginningslandschap
- Besloten veenontginningslandschap

landschapstypen

1.4 LANDSCHAPSTYPEN

Uit de voorgaande analyse blijkt dat in het plangebied twee landschapstypen zijn te onderscheiden.

1. Open veenontginningslandschap: Het centraal gelegen veenontginningslandschap.
2. Besloten veenontginningslandschap: Het overgangsgebied tussen de veenontginningen en het stuwwalcomplex.

- Legenda
- Begrenzing projectgebied
 - Kernen en buurtschappen
 - Wegen
 - Kanaal Almelo - De Haandrik
 - Railtraject
 - Locatie bebouwing en erven
 - Grotere kernen

bebouwing

2. VISUELE DRAGERS

2.1 BEBOUWING

Open en besloten veenontginningslandschap

Het 'Groninger' type is in het plangebied een veel voorkomende ontginningsboerderij. Dit type kenmerkt zich door een groot volume en een eenduidige hoofdvorm van de bebouwing van voorhuis (woongedeelte), schuur en opstallen.

Het woonhuis is gebouwd onder één doorlopende nok met de schuur, waarbij het woonhuis smaller is dan de schuur. De verspringingen in de zijgevels, worden "krimpen" genoemd. De schuur is zeer groot. Het dak heeft de vorm van een zadeldak met aan de voorzijde een afgeschuind vlak: een "wolfseind". Doordat het woonhuis smaller is dan de schuur, zijn de zijmuren hoger en is er meer ruimte voor vensters.

Kenmerkend zijn onder meer de grote kappen, een eventueel rijk geornamenteerde voorgevel (Van Roijenweg) en de "krimpen" in de zijgevels. Soms werden boerderijtypen van de 'kolonisten' meegenomen uit andere streken.

In de loop der tijd zijn aan de ontginningsassen nieuwe woningen in diverse stijlen toegevoegd. Omdat het volume van deze nieuwe woningen vele malen kleiner is dan dat van de bestaande boerderijen, is er een gevarieerd beeld aan bebouwing ontstaan.

geornamenteerde voorgevel

nieuwe woningen in diverse stijlen

Groninger type

Excursie

Steeds meer oude arbeiderswoningen worden verruimd om aan de eisen van de tijd te voldoen. Bouwvolumes zouden aangepast kunnen worden aan de historische achtergrond (voorbeeld: referentie aan arbeiderswoningen). Het zou aanbevelenswaardig zijn om stijlkenmerken van cultuurhistorisch waardevolle woningen terug laten komen bij nieuwe woningen. Dit hoeft echter geen exacte kopie te zijn.

- Legenda
- Begrenzing projectgebied
 - Kernen en buurtschappen
 - Wegen
 - Kanaal Almelo - De Haandrik
 - Railtraject
 - Watergangen

routing

2.2 ROUTING

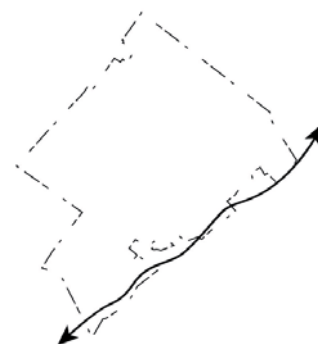
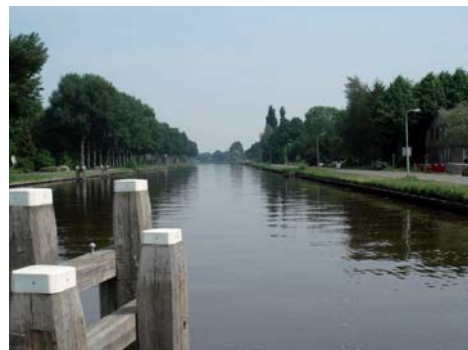
Open en besloten veenontginningslandschap

Het kanaal Almelo - De Haandrik stond in het verleden via het Zwolsch Kanaal in verbinding met het Overijssels Kanaal. Het kanaal is in het midden van de 19e eeuw gegraven met als doel de verschillende Overijsselse kanalen van water te voorzien. De aangrenzende veengebieden hebben het kanaal benut om turf te verscheppen.

Het plangebied wordt aan de zuid-oostzijde begrensd door de N341, die parallel loopt aan het stuwwalcomplex. Deze weg verbindt onder andere Kloosterhaar met Sibculo.

In het plangebied zijn een beperkt aantal wegen aanwezig, die een rechtlijnige structuur hebben. De wegen verbinden de stuwwal met het Vechtdal. Bijzondere wegen zijn:

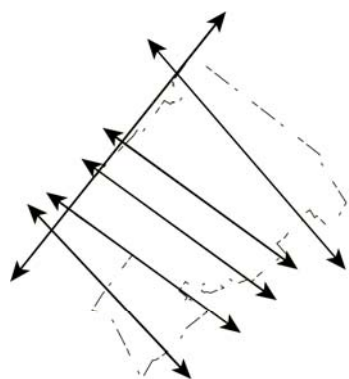
- de Kloosterdijk, dit is een kaarsrechte weg tussen het vroegere klooster van Sibculo en Mariëenberg;
- de Rauwbloksweg, dit is een openbare weg die niet is bebouwd of beplant;
- de N341, vanwege het slingerende verloop ten opzichte van de overige kaarsrechte wegen.

linksboven: kanaal Almelo - De Haandrik

rechtsboven: Rauwbloksweg

rechts- en linksonder: het slingerende verloop van de N341

rechtlijnige wegen kenmerken het gebied

Excursie

Tijdens de excursie wordt gewezen op het cultuurhistorisch belang van de Kloosterdijk. De wegen zijn aan de smalle kant voor het agrarisch verkeer. Er is een recreatieve verbinding van de Engbertsdijkvenen naar het Vechtdal aanwezig. Deze wordt als niet veilig ervaren. De Boerendijk kent veel sluipverkeer. Daarnaast is opgemerkt dat de toeristische routing tussen het Vechtdal en Duitsland verbeterd zou kunnen worden, waarbij Bergentheim als recreatieve schakel invulling kan krijgen (wandelnetwerk, fietsknooppuntensysteem, rutterroutes).

- Legenda
- Begrenzing projectgebied
 - Kernen en buurtschappen
 - Wegen
 - Kanaal Almelo - De Haandrik
 - Railtraject
 - Kavelstructuren

verkavelingspatronen

2.3 VERKAVELING

Onder verkaveling wordt het patroon van kavels verstaan. De kavels zijn herkenbaar door een omlijning van sloten en/of beplanting (zoals houtwallen en -singels).

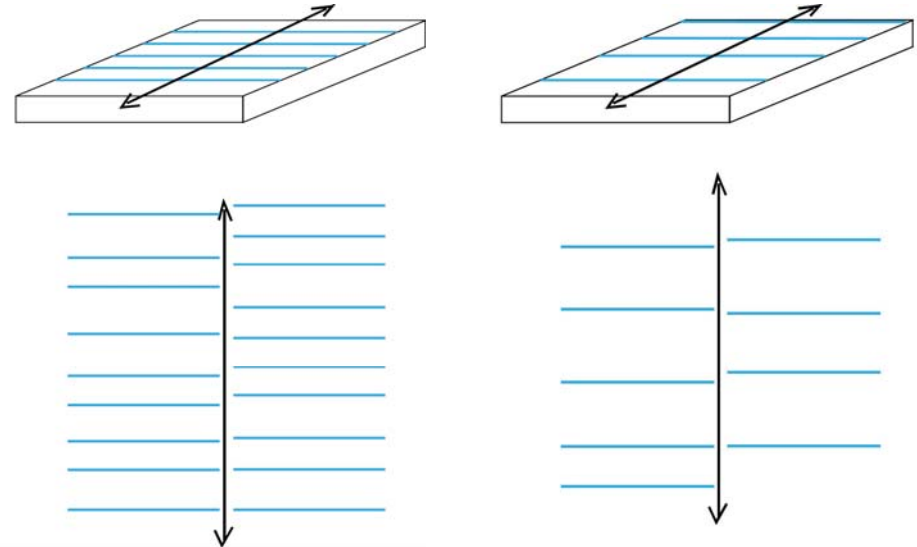
De eenduidige structuur van het veenontginningslandschap is één van de kenmerken die het plangebied identiteit geeft. Het gebied bestaat overwegend uit rechthoekige kavelpatronen en rechte wegen.

Open veenontginningslandschap

Aan de zuidwestzijde en in het centrale deel liggen de lager gelegen veenkoloniale ontginningsvlaktes. Deze ontginningsgebieden kenden een hoge grondwaterstand en zijn daarom in het verleden ontwaterd via vele ontwateringssloten. De kavels tussen deze ontwateringssloten zijn daarom smal.

Besloten veenontginningslandschap

De hogere gronden langs de stuwwal zijn minder sterk verkaveld dan rest van het plangebied. Hier kon worden volstaan met een minder sterke ontwatering.

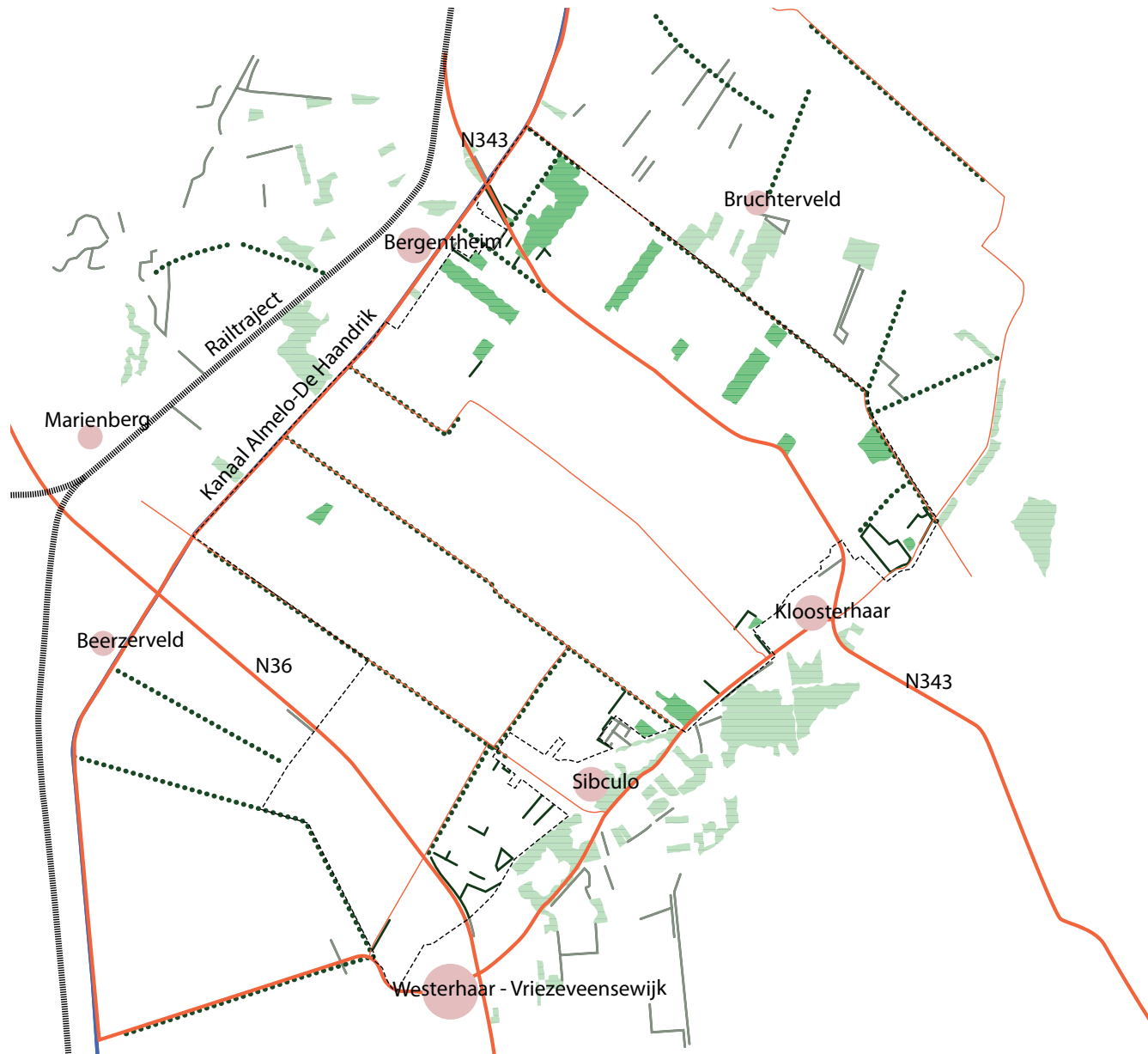

links: smalle verkaveling bij open veenontginningen

rechts: bredere verkaveling bij besloten veenontginningen

Excursie

Nieuwe bebouwing/bouwwlakken zouden volgens Plaatselijk Belang moeten worden ingepast binnen de oude verkavelingsstructuur. Vaste afstandsmaten uit het verleden zouden in stand moeten blijven.

- Legenda
- Begrenzing projectgebied
 - Kernen en buurtschappen
 - Wegen
 - Kanaal Almelo - De Haandrik
 - Railtraject
 - Bos
 - Lanen
 - Houtwallen

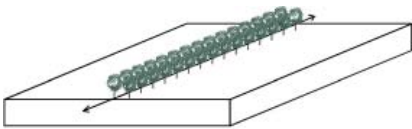
beplantingspatronen

2.4 BEPLANTING

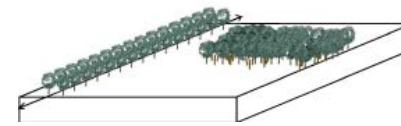
Inheemse beplanting is gebonden aan het bodemtype en grondwaterstand. Op de nattere plekken in het landschap komt andere beplanting voor dan op de drogere gronden. De soortsaamenstelling is bepalend voor de identiteit van een locatie. Net als de bebouwing is de beplanting ook geconcentreerd tot langs de ontginningsassen. De lanen accentueren de wegen en verdelen het gebied in “kamers”.

Open veenontginningslandschap

Dit veenweidegebied wordt gekenmerkt door het ontbreken van beplanting. De aanwezige groenstructuur bestaat met name uit bomenrijen langs wegen, wegbermen en enige erfbeplanting.

bomenrijen langs wegen

*boven links en rechts:
kleinere boscomplexen*

*rechts:
houtsingels op kavelgrenzen*

Besloten veenontginningslandschap

Op enkele plekken zijn nog kleinere boscomplexen aanwezig. Waarschijnlijk zijn dit plekken die niet geschikt waren voor de landbouw. Deze plekken werden ingeplant met productiehout. Het landschap is hier duidelijk beslotener dan in de rest van het plangebied.

Het gebied is ook beslotener vanwege enkele aanwezige houtsingels op kavelgrenzen.

- Legenda**
- Begrenzing projectgebied
 - Kernen en buurtschappen
 - Wegen
 - Kanaal Almelo - De Haandrik
 - Railtraject
 - Strak, rationeel ingedeeld erf

erven

2.5 ERVEN

Gebouwen, erven en landschappen zijn zeer sterk met elkaar verweven. De fysieke ondergrond van zand, veen en klei en het type bedrijfsactiviteit zijn bepalend voor de ontwikkeling van de erven. Erven en gebouwen vormen ensembles in het landschap.

Van oudsher is op erven een indeling in 'voor' en 'achter' te herkennen. Deze functionele scheiding tussen 'voor' en 'achter', tussen wonen en werken, is terug te vinden in de architectuur en de situering van de gebouwen en de erfaankleding. Hieronder wordt het ensemble en de beplanting van de erven besproken.

SITUERING ERVEN

Open en besloten veenontginningslandschap

De erven zijn langs de ontginningsassen gesitueerd en kennen een rationele opbouw (rechthoekig of vierkant). De bebouwing bevindt zich op de kop van de kavel en oriënteert zich op de weg. De nokrichting van de bebouwing volgt de richting van de slagverkaveling. Tussen de voorgevel en de weg bevindt zich het voorerf. Bijgebouwen bevinden zich achter of naast het hoofdgebouw op het erf. De schaarse bebouwing op het erf heeft veelal een forse maat.

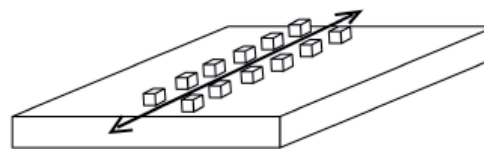
De erven en de erfbebouwing hebben zich aangepast aan de modernisering van de agrarische sector. Zowel de boerderijwoning als de gebouwen zijn in omvang toegenomen. Om landbouwmachines te kunnen stallen zijn de bedrijfsgebouwen ook hoger geworden (een goothoogte van 5 m en een nokhoogte van 7 m).

Sprekend zijn de namen van de erven in het plangebied, zoals Oldambt, Veldhoeve, Petronellahoeve, Landlust, Zonnehoeve en De Vossebelt.

ERFBEPLANTING

Open en besloten veenontginningslandschap

De beplanting van het erf bestaat uit erfgransbeplantingen en een enkele grote boom. Fruitbomen komen van oorsprong voor op het voor- of zijerf, al dan niet in combinatie met een siertuin.

situering langs de ontginningsas

erven en erfbebouwing hebben zich aangepast aan modernisering

boven: schematische weergave
vooraanzicht erven

Excursie

Tijdens de excursie is gebleken dat "goede" agrarische bedrijven gezien mogen worden. Deze bedrijven hoeven niet aan het zicht onttrokken te worden middels erfbeplanting.

De wens van Plaatselijk Belang is om nieuwe bebouwing aan de weg te concentreren (en niet door middel van een lange oprit verder het land in).

Er wordt gewezen op de aanwezigheid van hobbyboeren: er is geen agrarisch bedrijf meer, maar wel wordt hobbymatig nog wat vee gehouden. Vanwege dit hobbymatige gebruik zouden volgens Plaatselijk Belang meer bouwmogelijkheden moeten worden toegestaan dan de standaardmaatvoering voor burgerwoningen.

Legenda

- Begrenzing projectgebied
- Kernen en buurtschappen
- Wegen
- Kanaal Almelo - De Haandrik
- Railtraject
- Massa
- Ruimte

massa en ruimte

2.6 MASSA EN RUIMTE

Open veenontginningslandschap

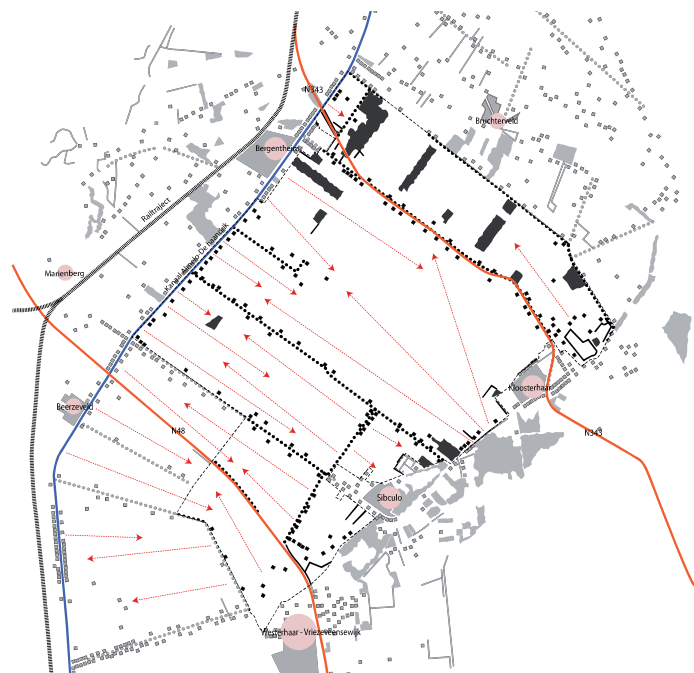
Het plangebied is een grootschalig, open landbouwgebied met veel open ruimtes. De ruimtes worden begrensd door de ontginningsassen met de daaraan liggende bebouwing en beplanting. Vanaf de ontginningsassen en het kanaal Almelo – De Haandrik zijn er doorzichten en vergezichten naar het achterliggende open gebied.

Besloten veenontginningslandschap

De stuwwal staat door zijn dichte beplantingen en geconcentreerde woningbouw in contrast met het open veenontginningslandschap. In het noordelijk deel van het plangebied zijn enkele bosjes aanwezig. Het plangebied is vanaf de omliggende wegen plaatselijk slecht zichtbaar door erfbeplanting en bebouwing.

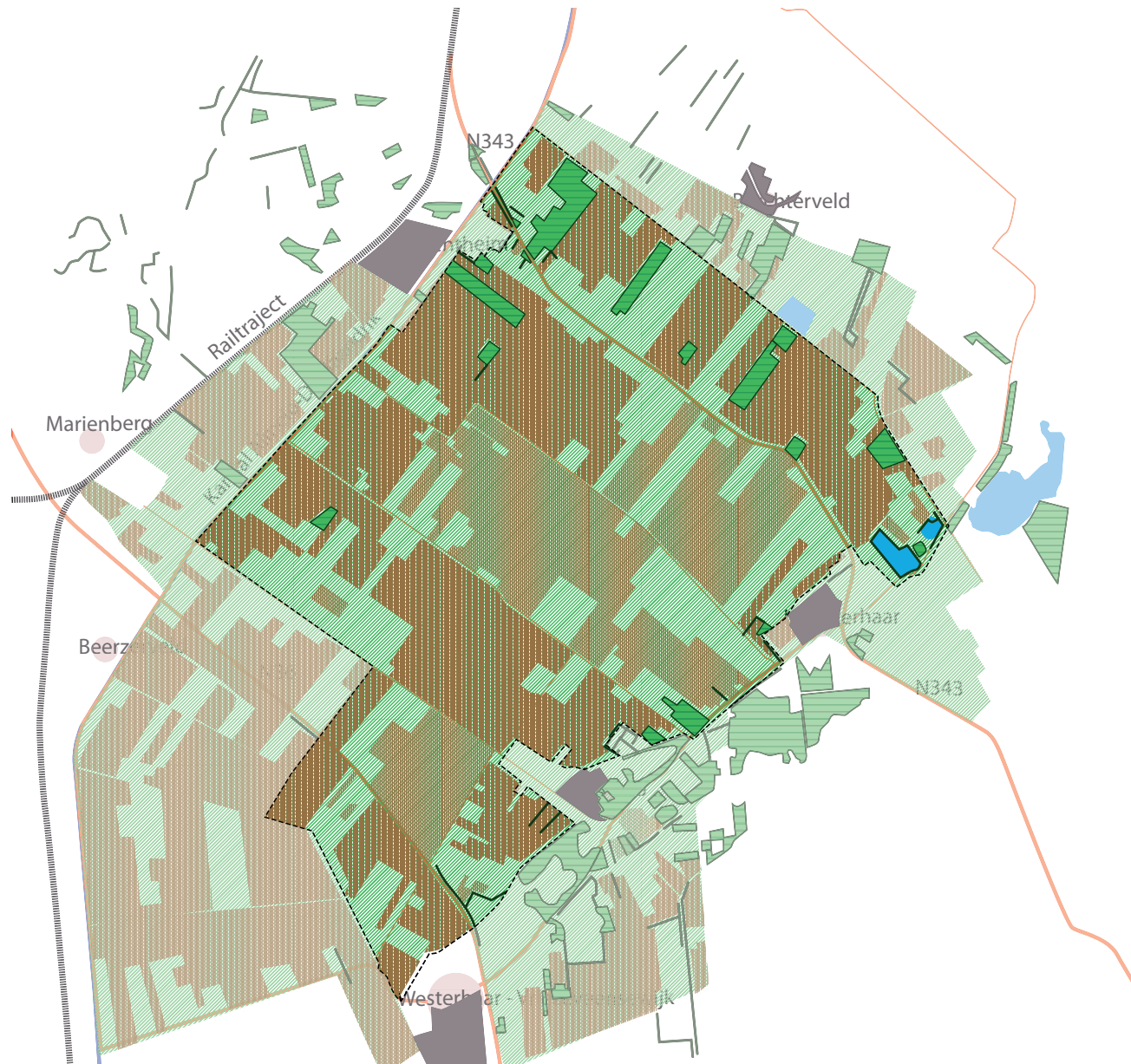
zichtlijnen vanaf ontginningsassen

zichtlijnen het projectgebied in

Excursie

Plaatselijk Belang geeft aan dat landschappelijke inpassing van gebouwen niet altijd gewenst hoeft te zijn. In de meer open gebieden mogen de gebouwen gezien worden, maar aan de randen van het deelgebied waar het beslotener is, zou dit wel een verplichting kunnen zijn. Grootschalige schuren passen hier eigenlijk niet volgens Plaatselijk Belang. Overgangsgebieden van open naar besloten zouden behouden of versterkt moeten worden. Het centrale deel (omgeving Rauwbloksweg) zou open moeten blijven.

grondgebruik en landgebruik

2.7 GRONDGEBRUIK EN LANDGEBRUIK

Open en besloten veenontginningslandschap

Het plangebied is met name in gebruik door de landbouw. De gronden worden benut als weide- of akkergrond. In het beslotener landschap zijn enkele hakhoutbosjes aanwezig. Een opvallend waterelement in het plangebied is de zandafgravingsplas.

landbouw

[PM: foto zandafgravingsplas]

Excursie

Het grondgebruik bestaat vooral uit akkerbouw (aardappels). Veelal worden vleeskuikens/vleesvarkens als neventak bij het akkerbouwbedrijf gehouden, omdat kleinere akkerbouwbedrijven moeite hebben met overleven. Een aantal agrarische bedrijven zijn in het verleden verplaats vanuit Twente naar Bergentheim-Zuid.

Mogelijk kan de zandwinplas in de toekomst een recreatieve invulling krijgen.

- Legenda**
- Begrenzing projectgebied
 - Kernen en buurtschappen
 - Wegen
 - Kanaal Almelo - De Haandrik
 - Railtraject
 - Agrarisch
 - Bedrijf
 - Recreatie
 - Sport
 - Detailhandel
 - Dienstverlening

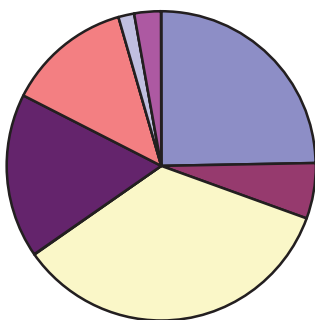
functies

2.8 FUNCTIE EN ACTIVITEIT

Open en besloten veenontginningslandschap

Uit de figuur en de cirkeldiagram blijkt dat het merendeel van de functies in Bergeheim-Zuid bestaat uit agrarische bedrijven. Het gaat dan met name om melkveehouderijen, intensieve bedrijven en gemengde bedrijven. Daarnaast komen er vooral niet-agrarische bedrijven voor (zoals bouw- en aannemersbedrijven)

De niet-agrarische functies zijn met name te vinden langs de Kanaalweg Oost en in de buurt van de kernen aan de randen van het plangebied. In de laatste jaren is een aantal agrarische bedrijven definitief gestopt.

■ Agrarisch Gemengd	■ Agrarisch Intensief
■ Agrarisch Melkrundveehouderij	■ Agrarisch Paardenhouderij
■ Agrarisch Akkerbouw	■ Niet-agrarisch bedrijf
■ Maatschappelijk	■ Recreatie
■ Sport	■ Detailhandel
■ Kantoor	

cirkeldiagram globale verdeling functies over plangebied

Excursie

Tijdens de excursie is aan de orde gekomen dat het regelmatig voorkomt dat het oorspronkelijke bedrijfshoofd stopt en het agrarisch bedrijf wordt overgenomen door de bedrijfsopvolger. Het is dan wenselijk dat zowel het bedrijfshoofd als de opvolger bij het bedrijf kunnen wonen. Plaatselijk Belang zou het wenselijk vinden als er een woning bij het agrarisch bedrijf kan komen. Wel kan de tweede agrarische bedrijfswoning een bedreiging voor het agrarisch bedrijf gaan vormen wanneer deze als burgerwoning in gebruik wordt genomen.

In samenhang hiermee komt ook het vraagstuk van "mantelzorg" aan de orde.

Nieuwe (burger)woningen zouden bij voorkeur in een bestaand lint met burgerwoningen moeten worden gebouwd in plaats van naast een agrarisch bedrijf. Voorkomen dient te worden dat agrarische bedrijven in hun uitbreidingsmogelijkheden worden belemmerd.

In het plangebied is een trend waarneembaar van verbreding van het agrarisch bedrijf met niet-agrarische neventakken, Het gaat dan bijvoorbeeld om kinderopvang en bed & breakfast. Ook worden stallen verhuurd voor opslagdoeleinden. Plaatselijk Belang is kritisch over de schaal van neventakken: moet alles kunnen? Caravanstalling als neventak roept bijvoorbeeld discussie op.

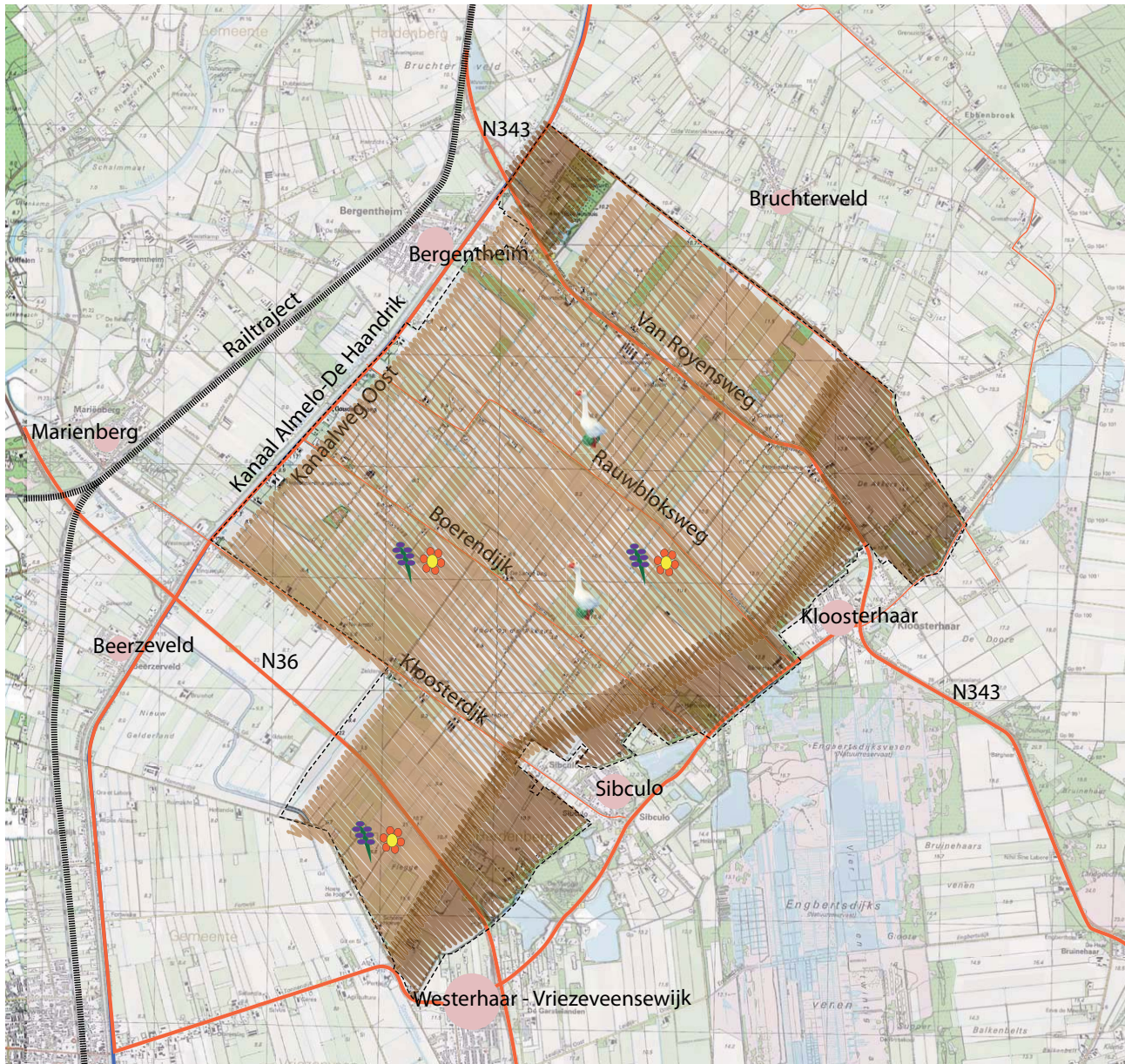
Momenteel vinden er weinig recreatieve activiteiten in het plangebied plaats. Mogelijk dat dit in de toekomst verbeterd kan worden. Het zou dan kunnen gaan om extensieve recreatieve ontwikkelingen (wandelen, fietsen, schaatsen, recreatieve rustpunten).

2.9 LICHT EN DONKER

“Licht” is aan stedelijke activiteiten gekoppeld: bedrijventerreinen, kassen, sportvelden, etc. Donkerte is in het algemeen een indicatie van meer landelijke gebieden. In het plangebied is het nog relatief donker. Grote lichtbronnen die op kilometers afstand nog waarneembaar zijn, ontbreken. De aanwezige verlichting betreft de wegen straatverlichting en verlichting van erven en bedrijfslocaties. Wel is de algemene tendens waarneembaar dat het buitengebied steeds meer wordt verlicht. Daarbij gaat het onder andere om tuinverlichting en lichtmasten bij paardenbakken.

Excursie

Er wordt tijdens de excursie gewezen op lichtoverlast vanuit stallen. Het gaat om licht dat permanent aanwezig is (dag- en nachtritme).

Legenda

Heiderestanten en flora

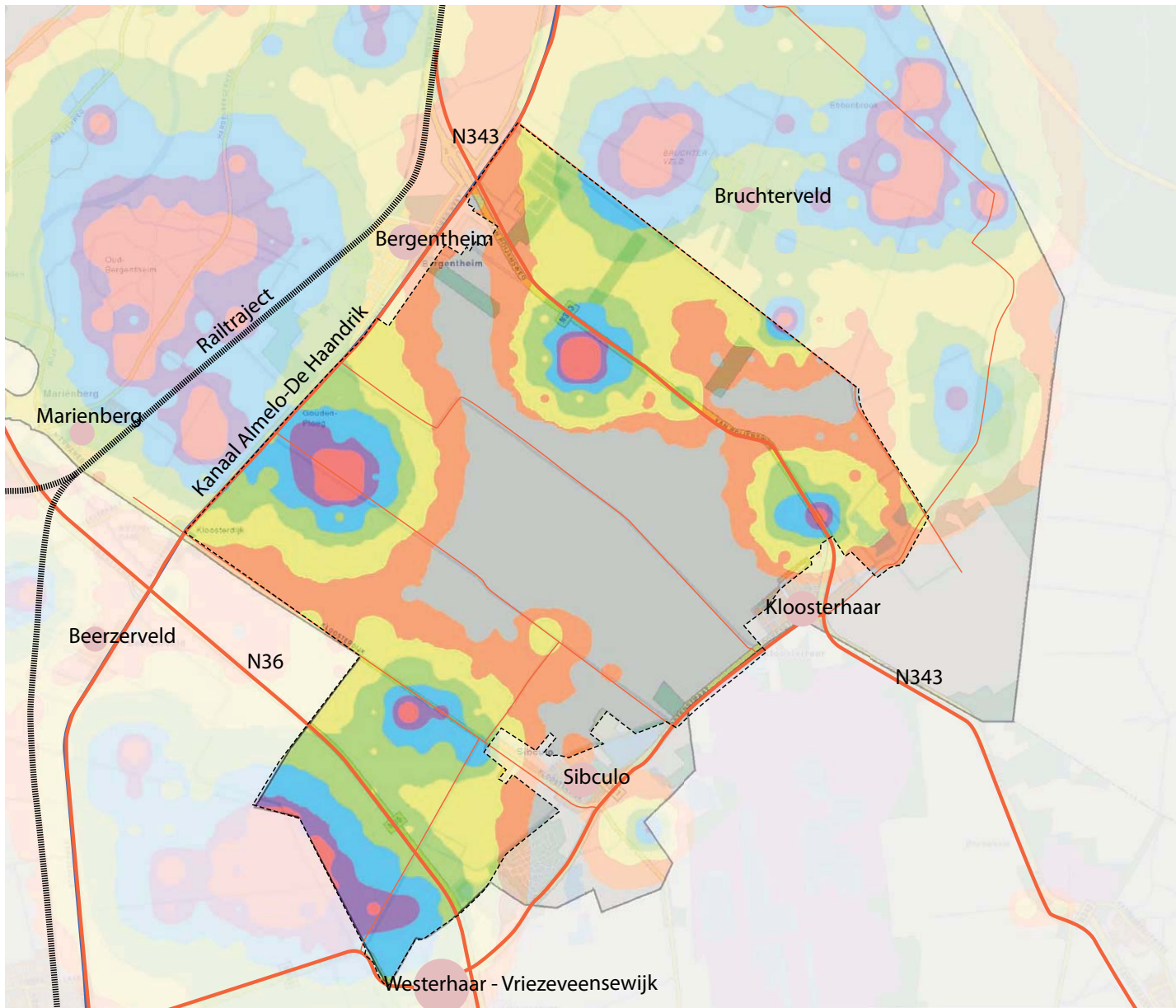
Fourageergebied ganzen

2.10 NATUUR

Open en besloten veenontginningen

Het plangebied kent beperkte natuurwaarden. In de bermen en de taluds van wegen komen nog heiderestanten voor. In de diverse wijken zijn bijzondere plantensoorten te vinden als groot blaasjeskruid, drijvend fonteinkruid en drijvende waterweegbree.

In de winterperiode foerageren in het open gebied grote groepen rietganzen, voornamelijk de Europese taigarietgans. Deze ganzen hebben hun slaap- en rustplaats in het nabijgelegen natuurgebied Engbertsdijkvenen. Ter plaatse van de zandwinplas komen oeverzwaluwen en amfibieën voor.

Legenda

geurkaart

3. NIET VISUELE ASPECTEN

3.1 GEUR

Op de afbeelding op de linkerpagina is de geurintensiteit weergegeven. Te zien is dat er binnen het plangebied drie locaties zijn met een verhoogde geurconcentratie: de Kloosterdijk, de Boerendijk en de Van Roijensweg. Opvallend is dat in het centrale deel van het plangebied geur geen item is. Naar verwachting wordt de geurconcentratie veroorzaakt door de aanwezigheid van een aantal (intensieve) agrarische bedrijven.

LITERATUUR

- Visienota Buitengebied, Gemeente Hardenberg, juli 2006.
- Programma re-animatie erfgoed Overijssel, Het Oversticht en provincie Overijssel, januari 2006.
- Welstandsnota gemeente Hardenberg, Voor altijd mooi, december 2006.
- Milieuvergunningenbestand gemeente Hardenberg, november 2008.
- Gebiedskenmerken, Provincie Overijssel VPDG/HNS, 8 oktober 2008.

COLOFON

LIK Bergentheim-Zuid

ACHTERGRONDDOCUMENT

Onderdeel van IDEE Hardenberg

Projectnummer: 70-101

Datum: 13 februari 2009

Opdrachtgever:

Gemeente Hardenberg

Postbus 500

7770 BA Hardenberg

Tel: 0523 - 289 111

Contactpersoon: dhr. Jaap Wuite

www.hardenberg.nl

Opdrachtnemer:

Amer ruimtelijke ontwikkeling BV

Zonnehof 43

3811 ND Amersfoort

Tel: 033 - 4621 623

Contactpersoon: mw. Esther Marsman

e-mail: bureau@amer.nl

www.amer.nl

In samenwerking met:

Eelerwoude West Bilthoven

Rembrandtlaan 22A-1

3723 BJ Bilthoven

Tel: 0302297260

Contactpersoon: dhr. Joris van der Vet

e-mail: west@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

